

Серпенінова, Ю.С. Методи визначення потреби банку в ліквідних коштах [Текст] / Ю.С. Серпенінова; наук. кер. І.М. Бурденко // Фінансово-кредитна система України в умовах інтеграційних та глобалізаційних процесів : тези доповідей та виступів VIII науково-практичної конференції студентів та аспірантів, (21–22 травня 2009 р.). – Черкаси : ЧІБС УБС НБУ, 2009. – С. 103–105.

УДК 336.71

МЕТОДИ ВИЗНАЧЕННЯ ПОТРЕБИ БАНКУ В ЛІКВІДНИХ КОШТАХ

Серпенінова Ю. С.

Науковий керівник: к. е. н. доцент Бурденко І. М.

ДВНЗ «Українська академія банківської справи НБУ» (м. Суми)

Постановка проблеми. Стабільність та подальший динамічний розвиток банків багато в чому визначаються рівнем організації процесу управління ліквідністю. Від управління ліквідністю залежить не лише спроможність банку розраховуватись за своїми зобов'язаннями, але і задовольняти існуючий попит на ресурси для здійснення активних операцій. Саме тому вибір методу визначення потреби банку в ліквідних коштах є досить важливим і актуальним питанням.

Мета тезисів. Дослідити переваги та недоліки існуючих методів визначення потреби банку в ліквідних коштах.

Основний зміст. Одним з найважливіших складових елементів фінансового механізму управління ліквідністю банку є визначення потреби банку в ліквідних коштах. Основними методами оцінки потреб банку в ліквідних коштах є $[0, 0, 0, 0]$: метод структури коштів; коефіцієнтний метод; метод грошових потоків.

Застосування методу структури коштів для оцінки потреб банку у ліквідних коштах передбачає класифікацію пасивів на групи згідно з імовірністю вилучення для проведення активних операцій. Відповідно до ризиків, що містять дані групи, формується резерв ліквідних активів. При використанні даного методу відкритим залишається питання щодо визначення класифікації пасивів залежно від їх впливу на ліквідність банку та визначення розміру резервів ліквідних активів.

Коефіцієнтний метод розрахунку потреби в ліквідних коштах є найпростішим і найпоширенішим методом, який пропонується науковцями за основу

управління ліквідністю банку.

З однієї сторони коефіцієнтний метод використовується банками для визначення потреби в ліквідних коштах та з метою управління ліквідністю. З іншої сторони, встановлюючи нормативні значення окремих коефіцієнтів, даний метод використовується органами державного нагляду з метою регулювання ліквідності банків.

Найбільш поширеними коефіцієнтами, що використовують для аналізу та оцінки ліквідності банку, є коефіцієнти миттєвої, загальної, поточної, генеральної, довгострокової ліквідності. Крім основних коефіцієнтів, з метою деталізації інформації розраховуються додаткові коефіцієнти ліквідності. При цьому виникає проблема співвідношення «деталізація – спрощеність». Отримання повної інформації, детального аналізу і оцінки потребує розрахунку багатьох показників, залучення додаткових витрат часу, коштів, кваліфікації, що в кінцевому випадку може призвести до зростання помилок і погрішностей. Поряд з тим, використання спрощеної системи з декількох коефіцієнтів не в змозі надати повної інформації про стан ліквідності банку.

На нашу думку, для розширення можливостей аналізу, посилення ефективності управління ліквідності банків, поряд з основними коефіцієнтами банкам доцільно впроваджувати інші додаткові коефіцієнти, які можна поєднати у наступні групи: додаткові показники ліквідності банку; показники якості і стабільності ресурсної бази банку; нормативи капіталу, показники кредитного і інвестиційного ризику; показники трансформації активів. Використання даних коефіцієнтів сприятиме всебічному і детальному аналізу банківської ліквідності, що дає змогу завчасно виявити можливі проблеми з ліквідністю.

Наступним методом визначень потреби банку в ліквідних коштах є метод джерел і використання коштів (грошових потоків). На відміну від розглянутих вище методів, які орієнтовані на управління миттєвою ліквідністю, метод грошових потоків дає можливість прогнозувати обсяги ліквідних коштів на більш тривалий час.

Застосування методу джерел і використання коштів потребує чіткого прогнозування грошових потоків на плановий період, а також аналізу макроекономічних показників, урахування минулого досвіду діяльності, сезонних факторів тощо. При цьому також варто враховувати не лише фактичні грошові потоки банку, але й очікувані надходження, прогнозовані на основі вивчення динаміки попиту і пропозиції ліквідних коштів.

Використання методу джерел і використання коштів передбачає вимірювання вхідних і вихідних грошових потоків з метою забезпечення одночасного їх надходження, враховуючи компоненти розривів ліквідності.

Доцільно зауважити, що основним недоліком даного підходу є складність прогнозування грошових потоків, оскільки на них впливають значна кількість факторів, в тому числі і зовнішніх, які досить важко оцінити. Крім того, для підвищення ефективності управління ліквідністю банку, дослідження розривів ліквідності повинно відбуватись з урахуванням процесу відтворення банківських послуг, а також можливістю існування нестационарної динаміки розривів ліквідності.

Висновки. Таким чином, можна зазначити, що кожен із існуючих методів визначення потреби банку в ліквідних коштах має свої переваги і недоліки. Врахування зазначених недоліків і їх усунення дозволить підвищити ефективність функціонування фінансового механізму управління ліквідністю банку. На практиці рекомендовано використовувати комплексний підхід до оцінки потреби банку в ліквідних коштах, який би враховував всі переваги зазначених методів.

Література:

1. Івасів І. Б. Ліквідність банку в умовах маркетингоорієнтованого менеджменту / Івасів І. Б. // Фінанси України. – 2003. – № 1. – С. 109–116.
2. Колодізев О. М. Фінансовий менеджмент у банках: концептуальні засади, методологія прийняття рішень у банківській сфері : навч. посіб. / О. М. Колодізев, І. М. Чмутова, І. О. Губарева. – Х. : Инжек, 2004. – 405, [3] с.
3. Поморина М. А. О некоторых подходах к управлению банковской

ликвидностью / М. А. Поморина // Банковское дело. – 2001. – № 9. – С. 5–11.

4. Роуз Питер С. Банковский менеджмент / Питер С. Роуз. – пер. с англ. – М. : Дело, 1997. – 743, [1] с.